

Kvestura Sveučilišta u Zagrebu

Velimir Veselinović

Moderno Sveučilište u Zagrebu, koje je otvoreno 1874. godine, od prvoga je dana imalo kvestora (blagajnik na sveučilištu, skupljač ili naplatitelj honorara za profesorska predavanja na sveučilištu), koji je ujedno bio i aktuar (pisar koji vodi arhiv neke ustanove i brine se za spise koji dolaze ili odlaze) i bio je zaposlen u sveučilišnoj pisarni obavljajući poslove administrativne i financijske naravi. Prema čl. 32. *Zakonskog članka ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu* iz 1874. godine navodi se da u sveučilišne činovnike spada i aktuar, koji je ujedno kvestor, koji sukladno čl. 36. ima status i prava kraljevskoga činovnika kojega bira ban na prijedlog Akademikog senata. Plaća aktuar/kvestora bila je 600 forinti, a od 1876. godine povećana je na 1.000 forinti.

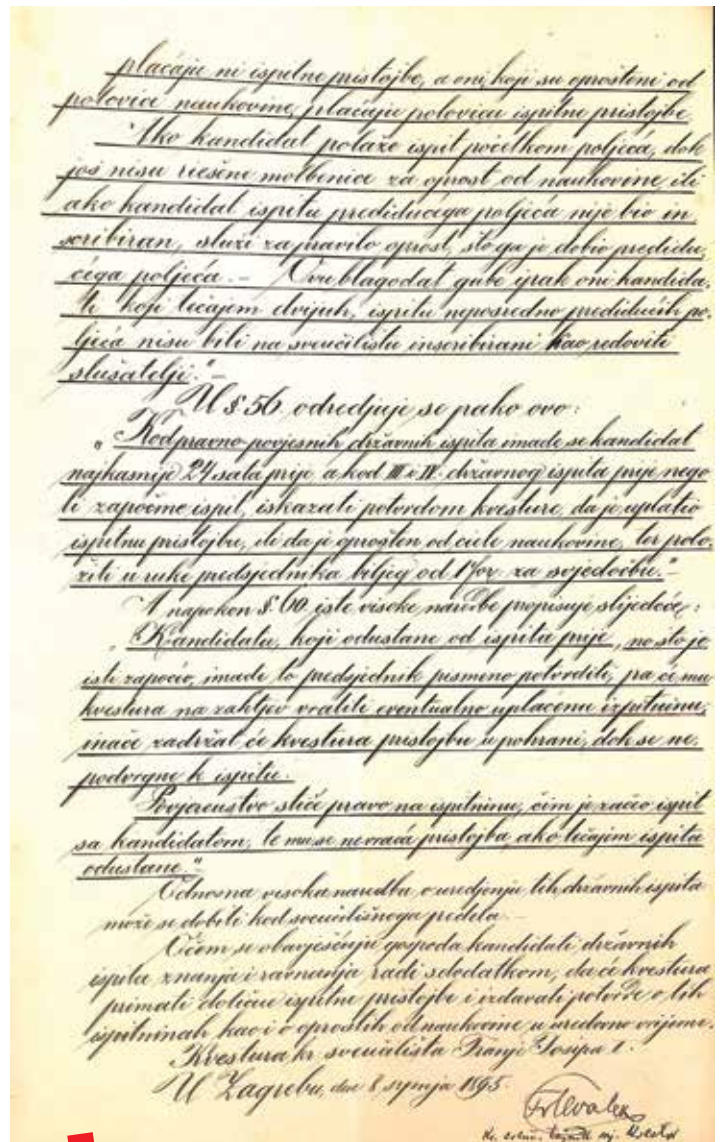
Prvi aktuar/kvestor u modernoj povijesti Sveučilišta u Zagrebu, počevši od zimskoga semestra ak. god. 1874./1875., bio je Franjo Pevalek (1850. – 1922.), zaposlenik i voditelj sveučilišne pisarne. Pevalek je u povijesti Sveučilišta u Zagrebu zabilježen kao najdugovječniji kvestor, a poslije ujedno i sveučilišni tajnik. Vodio je kvesturu 45 godina: od 1874. do 1919. godine. Bio je i blagajnik društva Hrvatska mensa academica, kao i izvjestitelj Gospodarskoga odbora za sveučilišnu zakladu. U Zbirci personalnih spisa zaposlenika Sveučilišta u Zagrebu 1874. – 1946., koja se čuva u sveučilišnome arhivu, ne nalazi se dossier Pevaleka. Njegovi spisi pisani su rukom; rukopis mu je bio uredan i kićen, kao i potpis, što se u to vrijeme zvalo krasopis. U radu sveučilišne pisarne, ujedno i kvesture, kao pisar radio je posjednik ratne kolajne Matija Herceg, čiji se potpis ponekad nalazi u spisima kvesture. Nakon Pevalekova umirovljenja (1919.), dužnost kvestora vršio je nadoficijal Stjepan Krušlin, čiji se dossier također čuva u sveučilišnome arhivu.

Kvestura (blagajnički ured na sveučilištu) postoji, dakle, od samoga otvaranja modernoga zagrebačkoga sveučilišta. Članci 74. i 78. *Zakonskog*

članka navode dužnosti kvesture, odnosno kvestora: bilježenje slušaoca (studenata) koji na vrijeme ne plaćaju naukovinu (školarinu); pobiranje postotaka od naukovine te isplata profesorima, izdavanje računa Akademikom senatu svakoga proljeća (semestra). Kvestura je, osim toga, izdavala potvrde slušačima koji su bili oslobođeni plaćanja naukovine. Ubirala je naukovinu, upisninu, ispitne pristojbe, rukovala zakladama. Na njezinoj brizi bila je čitava kućna uprava (ogrjev, rasvjeta itd.). Bila je zadužena i da svaki semester sastavlja glavni imenik slušača na svim fakultetima. Uoči početka svakoga semestra, docentima je predavala imenik slušača za svaki njihov kolegij i izdavala je iskaznice slušačima.

Bila je zadužena i da svaki semester

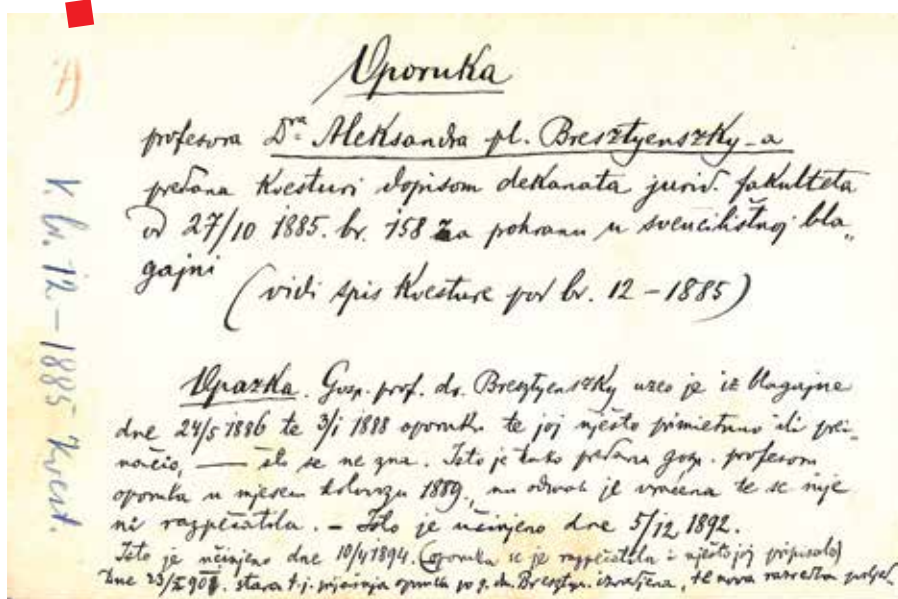
Godine 1882. Sveučilište se smjestilo u zgradi na tadašnjemu Sajmišnom trgu u kojoj se nalazi i danas, na adresi Trg Republike Hrvatske 14. U prizemlju zgrade nalazile su se prostorije kvesture u kojima je bila smještena blagajna. Godine 1894. napravljene su izmjene *Zakonskog članka* iz 1874. godine, te čl. 32. nije više taksativno

Dužnosti kvesture tijekom polaganja državnih teoretičkih ispita 1895.

navodio tko sve spada u činovnike dok je čl. 36. o pravima i imenovanju činovnika i podvornika ostao neizmijenjen. Ukinut je činovnički naziv aktuar, a umjesto njega uveden je sveučilišni tajnik. Pored ranije ustanovljenih radnih dužnosti, čl. 65. izmijenjenoga zakona navodi da kvestor pobire naukovinu čiji se iznos, kada su u pitanju Pravni te Mudroslovni fakultet, otprema kraljevskoj Zemaljskoj blagajni, a iznos uplaćen Bogoslovnomu fakultetu isplaćuje se dotičnim profesorima. Prema čl. 75. navedeno je da sveučilišni tajnik, koji je

Oporuka rektora Aleksandra Bresztyenszkyog (1880./1881.) koju je pohranio u kvesturi

ujedno kvestor, ima godišnju plaću od 1.000 forinti i pravo na pet petogodišnjih doplataka od 200 forinti.

Važnost kvesture kao ustrojbene radne jedinice na Sveučilištu očituje se i u tome što je vodila vlastiti urudžbeni broj te je imala i vlastiti službeni pečat. Natpis na službenome pečatu sveučilišne kvesture za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije glasio je: KVESTURA Kr. SVEUČILIŠTA FRANJE JOSIPA I. u ZAGREBU. Unutar pečata, koji je bio okrugloga oblika, nalazio se grb Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije iznad kojega se nalazila kruna sv. Stjepana. Heraldčki gledano, grb je bio u obliku štita te je imao tri polja. S lijeve strane nalazio se hrvatski šahirani grb, s desne strane grb Dalmacije i na dnu grb Slavonije. Novi pečat napravljen je odmah nakon stvaranja Države Srba, Hrvata i Slovenaca, te se koristio neko vrijeme i u Kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca. Natpis na pečatu iz tih razdoblja glasio je: KR. HRVATSKO SVEUČILIŠTE • U ZAGREBU • KVESTURA. Unutar pečata okrugloga oblika nalazio se grb Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Očekivano, iznad grba maknuta je kruna sv. Stjepana. Grb je nadalje bio u obliku štita s tri polja; s lijeve strane ovoga puta nalazio se grb Dalmacije, s desne strane šahirani hrvatski grb te na dnu

grb Slavonije. Za vrijeme Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca napravljen je novi pečat s natpisom: KVESTURA SVEUČILIŠTA KRALJEVSTVA SRBA, HRVATA I SLOVENACA U ZAGREBU. U njemu se nalazio grb Kraljevstva s bijelim dvoglavim orlom unutar kojega su se u obliku štita nalazili grbovi Srbije, Hrvatske i Slovenije. Iznad grba nalazila se kruna dinastije Karađorđević. Posljednji pečat datira iz vremena Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, a natpis na pečatu glasio je: KVESTURA SVEUČILIŠTA KRALJEVINE SRBA, HRVATA I SLOVENACA U ZAGREBU. U njemu se nalazio grb Kraljevine s bijelim dvoglavim orlom unutar kojega su se u obliku štita nalazili grbovi Srbije, Hrvatske i Slovenije. Iznad grba nalazila se kruna dinastije Karađorđević.

U povijesti Sveučilišta u Zagrebu nazivi kvestura i kvestor zadržali su se do 1925. godine. Prema srbijanske Zakonu o univerzitetu, koji je od 1926. godine proširen i za zagrebačko sveučilište, te Zakonu o univerzitetima iz 1930. godine za financijske poslove bio je zadužen šef računovodstva i računovodstvo.

Gradivo Kvestue Sveučilišta korisnicima je dostupno u digalnom formatu na sveučilišnoj platformi Vizbi. UNIZG: <https://unizg.eindigo.net/?pr=i&id=31744>

Oglas kvesture iz 1900.

Potvrda kvesture iz 1919.